

Коротя О. Ю.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**РИНОК ОБЛІГАЦІЙ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ
РИНКУ БОРГОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ УКРАЇНИ**

Ринок облігацій є важливим елементом ринку боргових зобов'язань України, що відіграє ключову роль у фінансовому забезпеченні економіки. Його розвиток обумовлений необхідністю залучення капіталу державою, місцевими органами влади та корпоративними структурами для фінансування дефіциту бюджету, інфраструктурних проєктів і розвитку бізнесу. Облігаційний ринок функціонує в тісному зв'язку з макроекономічною ситуацією, рівнем довіри інвесторів та загальною стабільністю фінансової системи країни.

Головною складовою ринку облігацій є державні облігації внутрішньої позики, які випускаються Міністерством фінансів України для фінансування бюджетних потреб. Вони є найбільш ліквідним та затребуваним фінансовим інструментом, оскільки гарантуються державою і слугують еталонним індикатором процентних ставок для всього фінансового ринку. Попит на ці папери формується як внутрішніми банками, інвестиційними фондами, пенсійними фондами, так і нерезидентами, що забезпечує приплив іноземного капіталу до країни. Проте висока залежність від зовнішніх інвесторів створює ризики фінансової нестабільності, оскільки будь-які негативні економічні чи політичні події можуть спричинити відтік капіталу та зростання вартості запозичень [1].

Окрім державних облігацій, ринок включає муніципальні облігації, які випускаються місцевими органами влади для фінансування інфраструктурних проєктів, модернізації міського господарства та розвитку регіонів. В Україні цей сегмент поки що не набув значного поширення через обмежені фінансові можливості місцевих бюджетів та недостатню довіру інвесторів до регіональних фінансових ініціатив. Проте потенціал муніципальних облігацій є значним, оскільки вони дозволяють фінансувати важливі суспільні проєкти без залучення центрального бюджету та створюють можливості для децентралізації фінансових ресурсів.

Корпоративні облігації є ще одним важливим елементом ринку боргових зобов'язань, який дозволяє підприємствам залучати кошти для розширення

виробництва, реалізації інвестиційних проєктів та оптимізації боргового портфеля. В Україні цей сегмент поки що розвинений слабо, оскільки більшість компаній покладається на банківське кредитування, а також через високі ризики дефолтів і низьку довіру з боку інвесторів. Попри це, у перспективі розвиток корпоративного сегмента може сприяти зниженню вартості капіталу для підприємств і підвищенню фінансової стабільності економіки.

Окремим напрямом є ринок єврооблігацій, який дозволяє уряду та великим компаніям залучати капітал на міжнародних фінансових ринках. Єврооблігації дають змогу отримати значні обсяги фінансування, але водночас створюють додаткові валютні ризики та залежність від зовнішньої кон'юнктури. У разі несприятливих макроекономічних умов або політичної нестабільності обслуговування зовнішнього боргу може стати значним тягарем для державного бюджету та бізнесу.

Ринок облігацій тісно пов'язаний із загальною фінансовою системою та впливає на формування рівня процентних ставок, структуру боргового фінансування та загальний інвестиційний клімат у країні. Він виконує функції перерозподілу фінансових ресурсів між економічними агентами, забезпечує ліквідність фінансового ринку та створює альтернативні механізми залучення капіталу [2]. З одного боку, наявність розвиненого ринку облігацій сприяє фінансовій стабільності, забезпечує гнучкі можливості фінансування та стимулює економічне зростання. З іншого боку, надмірна залежність від боргового фінансування може спричинити боргову кризу, зростання вартості обслуговування боргу та зниження рівня довіри з боку інвесторів.

Розвиток ринку облігацій супроводжується низкою викликів, серед яких можна виділити регуляторні обмеження, макроекономічні ризики та необхідність удосконалення фінансової інфраструктури. Важливу роль відіграє прозорість ринку, дотримання міжнародних стандартів та розвиток вторинного ринку, що сприяє підвищенню ліквідності облігацій та залученню нових інвесторів. Крім того, необхідним є підвищення фінансової грамотності учасників ринку, розвиток механізмів рейтингування емітентів та створення сприятливих умов для залучення приватного капіталу. Отже, ринок облігацій залишається важливою складовою ринку боргових зобов'язань України, яка виконує функції залучення капіталу,

перерозподілу фінансових ресурсів та забезпечення стабільності боргового фінансування. Його подальший розвиток залежатиме від макроекономічних умов, рівня регуляторної підтримки, довіри інвесторів та здатності фінансової системи адаптуватися до глобальних викликів. Розширення корпоративного сегмента, активізація муніципальних запозичень та гармонізація ринку з міжнародними стандартами можуть стати основними напрямками його еволюції у найближчій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Романишин В.О., Булавинець О.В. Ринок боргових зобов'язань як альтернативне джерело фінансування підприємств в Україні. *Фінанси України*. 2014. № 11. С. 116–124.
2. Маргасова В.Г., Забаштанський М.М. Ринок державних боргових цінних паперів як механізм фінансування бюджетного дефіциту. *Науковий вісник Полісся*. 2023. № 1(26). С. 141–153.

**Д-р екон. наук з держ. упр., канд. техн. наук, Котух Є. В.¹,
канд. екон. наук Рябокін М. В.²**

¹*Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (Україна)*

²*Київський інститут бізнесу та технологій (Україна)*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ РОЗПОДІЛУ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ

Фінансова децентралізація призвела до значної диференціації громад за рівнем бюджетної забезпеченості. Громади з розвинуеною промисловістю, великими підприємствами або ті, які розташовані поблизу обласних центрів, отримали значно більші фінансові можливості порівняно з периферійними, сільськими громадами. Існуючий механізм розподілу фінансових ресурсів не прагне до повного вирівнювання бюджетної забезпеченості, а лише згладжує найбільші диспропорції, зберігаючи різницю між «багатими» та «бідними» територіями, здійснюється за чіткою формулою, базується лише на одному податку, що дуже спрощує систему та не дозволяє враховувати багато факторів та аспектів в розвитку громад. Незважаючи на механізми горизонтального